# Överklagande

Härmed överklagar jag beslut ang. Min begäran att erhålla Patientjournaluppgifter från Grelsby Sjukhus på Åland efter min fader Olof Lumme enligt bifogade bilagor.

Jag överklagar detta beslut i första hand därför att jag anser beslutet strider mot den demokratiska ordning Finland säger sig tillhöra där EU medlemskapet förpliktigar enlighet internationell rätt. Detta för egen del då jag anser mig äga denna rätt om att få ta del av min faders öde vilket jag även anser höra till en mänsklig rättighet då det gäller myndigheter i allmänhet och som här i detta fall då den psykiatriska sjukvården på Åland.

Beslutet som tagits mot mig visar på en odemokratisk ordning där en enda beslutande Byråchef stöder sig på en lagstiftning från gällande förmodade blankett lagar som tagits på Åland där medborgaren tydligt kan undanhållas myndighetsbeslut ang. den enskilde vilket hänvisas till i de paragrafer man syftar till i avslaget jag själverhållit.

Beslutet är även högst anstötligt i den bemärkelsen att en enda person kan avgöra detta på ett högst anmärkningsvärt sätt där man inte tar hänsyn till min rätt att få vetskap om och hur min fader vårdades och de beslut man tagit då det gäller hans vistelse på Grelsby sjukhus under de nästan 25 år han levde sitt liv inom institutionsvården.

Beslutet visar även på hur en enskild tjänsteman i sin argumentering näst intill i kränkande ordalag använder ord som enbart "nyfiken" i motivering till avslaget då detta i sammanhanget gäller min fader ang. arvsanlag mm mot mina barn och barnbarn.

Mitt fasta beslut är att få vetskap om hur den myndighetsutövning som användes i vården mot min fader är hur den av sjukvården tillämpades. Med all säkerhet praktiserades kemisk lobotomering mot honom vilket som med all säkerhet även detta avgjorde att han dog vid 54 års ålder. Om man i övrigt även använde fysisk lobotomering har jag ingen aning om. Jag anser mig äga den rätten att få vetskap om hur sjukvården behandlade honom vilket jag anser vara min rättighet då det gäller främst arvsanlag mm. Allt detta enligt internationella lagar om mänskliga rättigheter och vad som ingår där vilket är en del av min ovetskap som jag hänvisar till här.

Jag kräver här med detta överklagande att myndigheterna tillsammans med sjukvården på Åland redovisar hur de vårdade min fader och varför de ansåg honom var så sjuk att han stängdes in inom institutionsvården under de 25 år han var intagen på Grelsby sjukhus. Därmed anser jag äga den rätt att få ta del av de journaler man vägrat att lämna ut vilket ställer frågan främst om vad man egentligen döljer?

*Mariefred 2014—11—18*

***Krister Lumme***
***Stenvägen 85 C***
***64731 Mariefred***
***tfn Hem +4615910315***
***mobil 072 211 67 73***
***krister.lumme@telia.com***
***www.lumme.info***

# HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT



**Givet**
15.12.2015
**Liggarnummer**
3713
**Diarienummer**
3636/1/14

**Ärende** Besvär som gäller handlingars offentlighet

**Ändringssökande** Krister Lumme

**Beslut som överklagas**

Ålands landskapsregering 13.11.2014 nr 84 U3

**Ärendets tidigare handläggning**

*Ålands landskapsregering* har med sitt överklagade beslut avslagit Krister Lummes begäran om att få ta del av uppgifterna i hans framlidne fars patientjournaler, med undantag för den diagnos som Lummes far erhållit.

Ålands landskapsregering har motiverat sitt beslut på följande sätt, till den del som det nu är fråga om:

Som motiv för sin ansökan har Lumme angett misstanke om ärftlig sjukdom samt specificerat vilken sjukdom. Därutöver har Lumme angett som motivering: ”Vill veta om min faders livshistoria där han levde större delen av sitt liv inom institutionsvården. Vill därför läsa samtliga journaler för att få vetskap om diagnoser samt om hur han levde sitt liv på Grelsby Sjukhus”.

Tillämplig lagstiftning i detta ärende är landskapslag (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter. Genom denna landskapslag har rikets lag om patientens ställning och rättigheter (FFS 785/1992) gjorts tillämplig i landskapet med vissa avvikelser. Grundregeln enligt 13 § 1 mom. patientlagen är att uppgifter i journalhandlingarna är sekretessbelagda. I 13 § 3 och 4 mom. ingår undantag från denna huvudregel. I detta sammanhang är främst 13 § 3 mom. 5 punkten av intresse. Enligt den punkten får uppgifter lämnas "om den hälso- och sjukvård som en avliden person fått under sin livstid på motiverad skriftlig ansökan till den som behöver uppgifterna för att

utreda eller tillgodose viktiga intressen eller rättigheter i den mån uppgifterna är nödvändiga för detta ändamål; mottagaren får inte använda eller lämna uppgifterna vidare för något annat ändamål". Enligt detaljmotiveringen till punkten är t.ex. "enbart nyfikenhet" inte en tillräcklig grund för att få uppgifter och patientuppgifter som härstammar från den avlidnes livstid lämnas endast i den mån som är nödvändigt för att den som begär uppgifterna skall kunna utreda eller tillgodose sina rättigheter eller intressen (RP 181/1999).

I enlighet med rådande lagstiftning och förarbeten till denna har Ålands landskapsregering ansett att Krister Lumme inte kan ta del av sin fars patientjournal. Lumme kan inte ta del av sin fars samtliga patientjournaluppgifter med anförda skäl till sin anhållan.

**Handläggning i högsta förvaltningsdomstolen**

*Krister Lumme* har i sitt överklagande yrkat att få ta del av sin fars patientjournaler. Dessutom har Lumme yrkat att myndigheterna tillsammans med sjukvården på Åland redovisar hur de vårdade hans far och varför de ansåg honom vara så sjuk att han stängdes in inom institutionsvården. Till stöd för sina yrkanden har Lumme anfört bland annat följande:

Det är anstötligt att en enda tjänsteman kan besluta att Lumme inte har rätt att få vetskap om hur hans far har vårdats och vilka beslut man har tagit om vården av honom. Med all säkerhet praktiserades kemisk lobotomering på honom, vilket medförde att han dog vid 54 års ålder. Det är inte fråga om "enbart nyfikenhet", utan bland annat om Lummes barns och barnbarns arvsanlag. Vägran att lämna ut patientuppgifterna väcker misstankar om att man vill dölja något.

*Ålands landskapsregering* har i sitt yttrande med anledning av besvären anfört bland annat följande:

Som landskapsregeringen konstaterar i sitt svar till Krister Lumme är huvudregeln den att uppgifter i patientjournalhandlingar beläggs med sekretess. Landskapsregeringen har noterat att besvärsrätt angående vården av en patient är fem år. Krister Lummes far avled år 1974.

Det finns dock undantag beträffande sekretessen gällande personuppgifter. Emellertid har det påpekats att "enbart nyfikenhet" inte utgör ett dylikt undantag i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om specialiserad sjukvård och lagen om patientens ställning och rättigheter (RP 181/1999). I den finska språkversionen av nämnda proposition används uttrycket "pelkkä tiedonhalu". En mer

adekvat översättning till svenska av detta uttryck vore antagligen "enbart behov av information".

"Enbart nyfikenhet" verkar stå i ett motsatsförhållande till de rättigheter som är kopplade till rätt att besvära sig över vården, en besvärsrätt som upphör fem år efter den anhöriges frånfälle, vilket för landskapsregeringen påpekats av Valvira, tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Landskapsregeringen har bedömt att Lumme avsett att vidarebefordra den information han äskat om till annan part samt publicera information, som kan inhämtas ur patientjournalen och som berör ett större antal andra personer som vårdats på Grelsby sjukhus eller på annat sätt ej är kopplad till den offentlighet som samhället önskar upprätthålla genom gällande lagstiftning.

Lumme har uttryckt sig såväl i media som i sitt överklagande till högsta förvaltningsdomstolen på ett sätt som ifrågasätter hans intentioner att följa de stadganden som finns i lagstiftningen om nyttjandet av uppgifterna för privat bruk. Han konstaterar i sitt överklagande till högsta förvaltningsdomstolen att informationen är viktig för hans barn och barnbarn. Emellertid har Krister Lumme försett Ålands landskapsregering enbart med fullmakter där hans syskon Allan och Sivert Lumme ger honom rätt "att tillåta delaktighet av vår fader Olof Lummes journaler under vistelse på Grelsby Sjukhus".

Landskapsregeringen har efter en grundlig beredning av ärendet bedömt att undantag inte är tillämpliga i detta fall, eftersom uppgifterna i den aktuella patientjournalen inte avses för eget privat bruk och att det förlöpt fem år sedan Olof Lummes frånfälle. Krister Lumme har däremot erbjudits möjlighet att få kännedom om sin fars diagnos, liksom även ett fotografi av sin far som förvaras i akten. Övriga uppgifter har landskapsregeringen inte ansett sig ha stöd i lagstiftning att lämna ut till Krister Lumme.

*Krister Lumme* har gett genmäle.

## Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen har prövat ärendet. Besvären avslås.

*Skälen till högsta förvaltningsdomstolens avgörande*

Enligt landskapslagen (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter tillämpas i landskapet

Åland i fråga om sekretess av uppgifter i patientjournaler lagen om patientens ställning och rättigheter (FFS 785/1992), med vissa avvikelser, som det inte nu är fråga om.

Enligt 13 § 1 mom. i lagen om patientens ställning och rättigheter är uppgifter i journalhandlingarna sekretessbelagda.

Enligt 2 mom. i samma paragraf får en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården eller någon annan som arbetar vid en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård eller utför uppdrag för den inte utan patientens skriftliga samtycke till utomstående lämna sådana uppgifter som ingår i journalhandlingarna. Om patienten saknar förutsättningar att bedöma betydelsen av ett sådant samtycke, får uppgifterna lämnas med skriftligt samtycke av patientens lagliga företrädare. Med utomstående avses i denna lag personer som inte vid verksamhetsenheten eller på uppdrag av den deltar i vården av patienten eller i andra uppgifter i samband med vården. Tystnadsplikten kvarstår efter det anställningsförhållandet eller uppdraget har upphört.

Enligt 3 mom. 5 punkten i samma paragraf får utan hinder av 2 mom. uppgifter om den hälso- och sjukvård som en avliden person fått under sin livstid på motiverad skriftlig ansökan lämnas till den som behöver uppgifterna för att utreda eller tillgodose viktiga intressen eller rättigheter i den mån uppgifterna är nödvändiga för detta ändamål; mottagaren får inte använda eller lämna uppgifterna vidare för något annat ändamål.

Nämnda 13 § har fått sin gällande lydelse genom lag 653/2000. I detaljmotiveringen till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av bland annat lagen om patientens ställning och rättigheter (RP 181/1999 rd) konstateras följande:

Det föreslås dessutom att de bestämmelser som gäller lämnande av uppgifter ur journalhandlingar kompletteras med bestämmelser som gäller lämnande av sådana uppgifter ur journalhandlingarna som hänför sig till den vård som en avliden person har fått under sin livstid. Bestämmelserna tas in i 3 mom. 5 punkten. Enligt förslaget får uppgifterna lämnas till den som behöver dem för att utreda eller tillgodose viktiga intressen eller rättigheter. För att uppgifterna ska erhållas behövs det således något intresse som kan motiveras på ett objektivt sätt och skall anses väsentligt. Enbart nyfikenhet är däremot inte en tillräckligt grund för att få uppgifter. Uppgifterna kan lämnas endast på skriftlig ansökan där behovet att få uppgifterna motiveras. Det kan vara aktuellt att lämna uppgifter t.ex. om någon nära anhörig till den avlidne vill låta reda ut om något fel har begåtts i samband med den vård som den avlidne fick före sin död

eller om uppgifterna behövs för utredande av giltigheten i ett testamente som den avlidne uppgjort eller någon annan rättshandling som den avlidne utfört före sin död. Det kan också bli aktuellt att lämna uppgifter t.ex. om en släkting till den avlidne vill reda ut risken att insjukna i en ärftlig sjukdom som den avlidne lidit av under sin livstid. I och för sig är släktskap till den avlidne inte en förutsättning för att uppgifterna ska lämnas, även om det i praktiken i de flesta situationer där det kan bli aktuellt att lämna ut uppgifter är en nära anhörig eller annan släkting till den avlidne som behöver uppgifterna. Enligt de föreslagna bestämmelserna kan patientuppgifter som härstammar från den avlidnes livstid lämnas endast i den mån som är nödvändigt för att den som begär uppgifterna ska kunna utreda eller tillgodose sina rättigheter eller intressen. Sådana uppgifter om den vård som en person fått under sin livstid vilka inte är av betydelse i detta avseende får således inte lämnas. Mottagaren skall också vara skyldig att hemlighålla uppgifterna så att de får lämnas vidare endast för det ändamål med stöd av vilket de har erhållits.

Enligt 14 § 1 mom. i landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet skall utan hinder av vad som stadgas eller förordnas om handlings hemlighållande enskild eller hans rättsinnehavare av myndighet återfå handling som den enskilde ingivit eller insänt till myndigheten. Handlingen bör återlämnas i original, såvida särskilda skäl ej påkallar att originalet blir kvar hos myndigheten, varvid handlingen i stället bör utges såsom officiell kopia.

Enligt 2 mom. i samma paragraf bör på i 1 mom. angivet sätt enskild av myndighet erhålla utslag, beslut eller annat avgörande, i vilket han, antingen själv eller såsom laga företrädare för annan, har rätt att söka ändring, eller som eljest berör hans rätt såsom sökande, klagande eller annan part eller laga företrädare för sådan. Detsamma gäller i sådant ärende även annan handling än avgörandet.

Enligt 3 mom. i samma paragraf bör likaså part eller laga företrädare för sådan erhålla till myndighet inkomna eller av myndighet upprättade handlingar som avses i landskapslagen 4 § 1 mom.

Lumme har begärt att få ta del av sin fars patientjournaler för att få veta vilken diagnos hans far hade samt hur hans far levde sitt liv på Grelsby sjukhus. Till stöd för sin begäran har Lumme också anfört misstanke om ärftlig sjukdom. Lumme har av sina syskon fått fullmakt att begära uppgifter om faderns patientjournaler. Begäran har bifallits till den del som den har gällt diagnosen. Till övriga delar har begäran avslagits.

Lumme har inte till stöd för sin begäran framlagt sådan utredning att de uppgifter i patientjournalerna som han begärt att få kan anses ha varit nödvändiga i den bemärkelse som avses i 13 § 3 mom. 5 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter. Av handlingarna har inte heller framgått att Lumme eller hans syskon skulle ha eller ha haft ett sådant ärende anhängigt att de med stöd av 14 § i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet skulle ha rätt att ta del av innehållet i sin fars patientjournaler.

På dessa grunder och med beaktande i övrigt av de skäl och bestämmelser som Ålands landskapsregering har anfört till stöd för sitt beslut, yrkandena i högsta förvaltningsdomstolen och vad som har framgått i ärendet är beslutet inte lagstridigt på det sätt som avses i 25 § 2 mom. i självstyrelselagen.

Det alle, som vederbör, till efterrättelse länder.

Högsta förvaltningsdomstolen:

Niilo Jääskinen
förvaltningsråd

Riitta Mutikainen
förvaltningsråd

Hannu Ranta
förvaltningsråd

Tuomas Lehtonen
förvaltningsråd

Janne Aer
förvaltningsråd

Liisa Selvenius-Hurme
Föredragande, justitiesekreterare

Expeditionens riktighet bestyrks

Avdelningssekretare i chefsställning Päivi Koivurova

**HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLEN**

Datum
30.12.2014

Diarienr
3636/1/14

Krister Lumme
Stenvägen 85 C
SE-64731 Mariefred

**Mot mottagningsbevis**

**BEGÄRAN OM GENMÄLE**

Högsta förvaltningsdomstolen bereder Er tillfälle att **inom 21 dagar** från det att Ni har fått del av detta brev ge Ert genmäle med anledning av Ålands landskapsregeringens 18.12.2014 yttrande.

Samtidigt meddelar högsta förvaltningsdomstolen att ärendet kan avgöras efter att den utsatta tiden har gått ut även om något genmäle inte skulle ha getts (35 § i förvaltningsprocesslagen).

Genmälet kan också sändas såsom bilaga till ett e-postmeddelande under adressen korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi, eller genom Statsrådets säkra e-posttjänst, webbadress: https://mail4.vn.fi/. Sänd helst filerna i odt-, rtf- eller doc-format eller såsom pdf-filer.

**Hänvisa i genmälet till datum för detta brev och ärendet diarienummer.**

Notarie

Anne Sahlman
*anne.sahlman@oikeus.fi*

Tel. 029 5640350
029 5640 200 (växel)

**Distribution**

| | |
|---|---|
| Beslut | \/ Krister Lumme, rättegångsavgift 244 euro |
| Avskrift | Ålands landskapsregering |